

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Rol van de Inspectie van Financiën inzake evaluatiecultuur

Samenvatting

Artikel 76/1 van de VCO, zoals in werking getreden op 1 januari 2023, voorziet in een beleidsevaluatie van subsidies en subsidiekaders om de 5 jaar. Het VCO-decreet bepaalt dat op basis van de resultaten van de uitgevoerde beleidsevaluatie de Vlaamse Regering uitdrukkelijk toestemming moet geven om de subsidie verder te kunnen zetten of bij te kunnen stellen. Alle reeds lopende subsidies, waarop artikel 76/1 van toepassing is, zullen dus tijdens de lopende regeerperiode moeten worden geëvalueerd of onmiddellijk definitief worden stopgezet. Deze mededeling aan de Vlaamse Regering bevat enkele afspraken inzake deze beleidsevaluaties en gaat dieper in op de rol van de Inspectie van Financiën tijdens dit proces.

1. SITUERING

Sedert 1 januari 2023 hebben de gewijzigde Vlaamse Codex Overheidsfinanciën (VCO) en het bijhorende Besluit Vlaamse Codex Overheidsfinanciën (BVCO) o.a. de beleidsevaluatie van subsidies en subsidiekaders verankerd.

Overeenkomstig artikel 76/1, §1, eerste lid, en §2, van de VCO, onderwerpt het inhoudelijk bevoegde beleidsdomein de subsidie, of het subsidiekader naargelang het geval, aan een beleidsevaluatie. In de VCO wordt verwezen naar een periode van maximaal 5 jaar. De beleidsevaluatie van het subsidiekader omvat ook de beleidsevaluatie van de onderliggende subsidies. Slechts als voor bepaalde subsidies geen subsidiekader bestaat dat voor beleidsevaluatie in aanmerking komt, worden de concrete subsidies zelf aan een beleidsevaluatie onderworpen.

Artikel 75/2 van het BVCO bevat een aantal voorwaarden waaraan de beleidsevaluatie moet voldoen:
“De beleidsevaluatie, vermeld in artikel 75/1, eerste lid, voldoet aan de volgende voorwaarden:
1° het onderzoek maakt duidelijk welk subsidiekader of welke subsidie wordt onderzocht en wat de doelstellingen van dat subsidiekader of die subsidie zijn;
2° het onderzoek geeft antwoord op de vraag in welke mate het beleid dat met het subsidiekader of de

subsidie wordt beoogd en de uitgaven die daarmee samenhangen, doeltreffend en doelmatig zijn¹; 3° de conclusies van het onderzoek worden onderbouwd door onderliggende bevindingen; 4° de onderzoeksmethode die in het onderzoek is gebruikt, is valide en betrouwbaar; 5° de beleidsevaluatie geeft inzicht in de gebruikte evaluatiemethode en in de mogelijkheden en onmogelijkheden om de doeltreffendheid en de doelmatigheid van het beleid in kwestie vast te stellen.”

Artikel 76/1 van de VCO is inwerking getreden op 1 januari 2023. Gelet op de vastgelegde periode van 5 jaar zullen tijdens deze legislatuur de evaluaties van de reeds lopende subsidies/subsidiekaders dienen te worden uitgevoerd en afgerond of onmiddellijk definitief stopgezet worden. Immers, het VCO-decreet bepaalt zeer duidelijk dat op basis van de resultaten van de uitgevoerde beleidsevaluatie de Vlaamse Regering uitdrukkelijk toestemming moet geven om de subsidie verder kunnen zetten of bij te kunnen stellen.

Om de kwaliteit van de beleidsevaluaties te verzekeren en om te vermijden dat beleidsevaluaties op het einde van het evaluatieproces, n.a.v. het advies van de Inspectie van Financiën, nog fundamenteel dienen te worden aangepast, worden in punt 2 van voorliggende mededeling een aantal krijtlijnen uitgetekend die gelden bij de beleidsevaluaties van subsidies/subsidiekaders. Dit om het proces van beleidsevaluaties efficiënt en kwaliteitsvol te laten verlopen.

2.AANPAK BELEIDSEVALUATIES – ADVIESVRAGEN AAN DE INSPECTIE VAN FINANCIËN

Binnen de Inspectie van Financiën wordt 1 Inspecteur van Financiën aangeduid die de beleidsevaluaties transversaal zal opvolgen en zal zorgen voor interne kennisopbouw.

De evaluatiekalender:

Elke entiteit stelt een evaluatiekalender op. In deze kalender wordt een overzicht gegeven van welke subsidies/subsidiekaders wanneer zullen worden geëvalueerd waarbij een vooropgestelde begin- en einddatum wordt opgenomen. Deze evaluatiekalender wordt minstens jaarlijks geactualiseerd en ter informatie bezorgd aan de Inspectie van Financiën tegen 1 juli van dat jaar. De eerste kalender wordt aan de Inspectie van Financiën ter informatie bezorgd voor 1 juli 2025 op het mailadres geert.deroover@vlaanderen.be.

Bij het opstellen van de evaluatiekalender houdt de inhoudelijk bevoegde entiteit ermee rekening dat de subsidies tijdig en kwaliteitsvol zijn geëvalueerd gelet op artikel 76/1 §1.

De Inspectie van Financiën brengt de bevoegde minister (met de minister van Financiën en Begroting en de minister van Bestuurszaken in kopie) op de hoogte indien een entiteit de beleidskalender niet tijdig heeft ingediend en of de evaluatiekalender geen duidelijk overzicht inclusief timing bevat.

¹ Doelmatigheid of efficiëntie duidt op de relatie tussen de ingezette middelen (input) en de geleverde prestaties, producten of dienstverlening (output). Met andere woorden, efficiëntie wijst op de hoeveelheid input die nodig is per eenheid output (I/O). Productiviteit is dan weer een maatstaf voor de hoeveelheid output die men kan realiseren per eenheid input (O/I).

Doeltreffendheid of effectiviteit verwijst naar de oorzaak-gevolgrelatie tussen de output en het effect (outcome). Heeft het uitgevoerde beleid het beoogde effect gehad (binnen de vooropgestelde termijnen)? In welke mate zijn er gewenste of ongewenste neveneffecten?

Vorbereiding van de evaluatie van de subsidie/subsidiekader: het plan van aanpak

In het plan van aanpak geeft de subsidiërende entiteit minstens aan over welke subsidie het evaluatieonderzoek gaat; welke subsidiebedragen er tijdens de evaluatieperiode werden toegekend en op welk(e) artikel(en) ze per begrotingsjaar werden aangerekend; of er al dan niet sprake is geweest van inhouden van saldo's of terugvorderingen en of het subsidiekader tijdens de evaluatieperiode reeds gewijzigd is.

Ook wordt duidelijk aangegeven binnen welke timing en volgens welke methodologie de evaluatie zal worden uitgevoerd. Hierbij wordt duidelijk omschreven op welke wijze de 13 verplichte elementen van artikel 76/2 van het VCO-decreet zullen worden verwerkt in de evaluatie. Tenslotte wordt er dieper ingegaan op welke onderzoeksvragen zullen worden gesteld en op welke wijze ervoor wordt gezorgd dat aan de vereisten van artikel 75/2 van het BVCO wordt voldaan.

Het plan van aanpak wordt voorafgaandelijk voor advies aan de bevoegde Inspecteur van Financiën voorgelegd. De bevoegde Inspecteur van Financiën stemt af met de Inspecteur van Financiën die de beleidsevaluaties transversaal opvolgt.

Indien de Inspectie van Financiën een voorwaardelijk of negatief advies geeft dan behoort het tot de verantwoordelijkheid van de leidend ambtenaar van de subsidiërende entiteit om al dan niet de nodige aanpassingen door te voeren. Indien wenselijk kan opnieuw het advies aan de Inspectie van Financiën worden gevraagd. Het laten overrulen van een negatief advies van Inspectie van Financiën door de minister bevoegd voor budgettair beleid is in dit kader niet voorzien.

Elke aanpassing aan het plan van aanpak wordt meegedeeld aan de bevoegde Inspecteur van Financiën.

Vóór de eigenlijke adviesvraag over het plan van aanpak, kan het ontwerp van plan van aanpak door de subsidiërende entiteit worden afgetoetst bij de bevoegde Inspecteur van Financiën en de Inspecteur van Financiën die transversaal de beleidsevaluaties opvolgt.

Ook tijdens de uitvoering van de beleidsevaluatie kunnen indien nodig bepaalde elementen tussentijds worden afgetoetst door de subsidiërende entiteit bij de Inspectie van Financiën.

Indien de subsidie in het kader van het Verstrengd Toezicht Subsidies reeds werd onderzocht zal in de beleidsevaluatie hier uitdrukkelijk naar worden verwezen waarbij duidelijk wordt aangegeven welk gevolg men ondertussen aan eventuele aanbevelingen heeft gegeven.

De resultaten van de evaluatie: het evaluatierapport

De resultaten van de evaluatie worden opgenomen in het evaluatierapport met de nodige duiding en kwantificering. Het evaluatierapport wordt ondertekend door de leidend ambtenaar van de subsidiërende entiteit en tegelijkertijd bezorgd aan de bevoegde minister en aan de bevoegde Inspecteur van Financiën.

Het evaluatierapport voldoet minimaal volledig aan de voorwaarden opgelegd in artikel 75/2 van het BVCO. Het evaluatierapport gaat dieper in op de resultaten over de efficiëntie en effectiviteit van de subsidie van de afgelopen 5 jaar. Het evaluatierapport eindigt met een éénduidige gemotiveerde conclusie.

Indien de inhoudelijk bevoegde minister oordeelt dat op basis van het eindrapport de subsidie kan worden voortgezet - al dan niet in aangepaste vorm - dan dient de inhoudelijk bevoegde minister hierover een dossier op de Vlaamse regering te brengen nadat het advies van de Inspectie van Financiën werd verkregen. Het dossier, dat wordt voorgelegd aan de Vlaamse regering, dient een antwoord te bieden op alle opmerkingen/bedenkingen van de Inspectie van Financiën.

Het ondertekende eindrapport maakt integraal deel uit van het dossier dat wordt voorgelegd aan de Inspectie van Financiën en aan de Vlaamse regering. Eventuele aanpassingen aan het subsidiekader van de geëvalueerde subsidie, die voortvloeien uit deze evaluatie, dienen duidelijk te worden vermeld in het voorgelegde dossier.

Uit de adviezen van de Inspectie van Financiën zullen aanbevelingen worden geformuleerd voor de verdere aanpak van de beleidsevaluaties m.b.t. subsidies.

De beleidsevaluaties van de subsidiekaders worden bekendgemaakt op de website van de instantie die bevoegd is voor de begroting (art. 75/1, laatste lid van het BVCO).

3.FINANCIERING

De beleidsevaluaties van subsidies/subsidiekaders worden gefinancierd met de eigen middelen van het inhoudelijk bevoegde beleidsdomein.

De Vlaamse minister van Begroting en Financiën, Vlaamse Rand, Onroerend Erfgoed en Dierenwelzijn,

Ben WEYTS